A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2006. január 10. *

A C-147/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (Franciaország) a Bírósághoz 2004. március 22-én érkezett, 2004. február 4-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **De Groot en Slot Allium BV,**

a **Bejo Zaden BV**

és

a **Ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie,**

a **Ministre de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche et des Affaires rurales**

között,

a **Comité économique agricole régional fruits et légumes de la Région Bretagne (Cerafel)**

* Az eljárás nyelve: francia.

részvételével,

folyamatban levő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, J. Makarczyk, C. Gulmann, G. Arestis (előadó) és J. Klučka bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: K. Sztranc tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005 április 21-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a De Groot en Slot Allium BV és Bejo Zaden BV képviseletében C. Amigues és M. Bay ügyvédek,

– a Comité économique agricole régional fruits et légumes de la Région Bretagne (Cerafel) képviseletében M. Jacquot, O. Prost és K. Merten-Lentz ügyvédek,

– a francia kormány képviseletében G. de Bergues és A. Colomb, meghatalmazotti minőségben,

– a holland kormány képviseletében H. G. Sevenster és D. J. M. de Grave, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében M. Nolin és B. Stromsky, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. május 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1988. június 13-i 88/380/EGK irányelvvel módosított, a zöldségvetőmag forgalmazásáról szóló, 1970. szeptember 29-i 70/458/EGK tanácsi irányelv (HL L 225., 7. o., a továbbiakban: 70/458 irányelv) és a vetőmagokon kívüli zöldségszaporító és -ültetési anyagok forgalmazásáról szóló, 1992. április 28-i 92/33/EGK tanácsi irányelv (HL L 157., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 12. kötet, 275. o.) értelmezésére irányul.

2 A kérelmet a De Groot en Slot Allium BV és a Bejo Zaden BV holland gazdasági társaságok (a továbbiakban: De Groot és Bejo) és a gazdasági, pénzügyi és ipari miniszter valamint a mezőgazdasági, élelmezésügyi, halászati és vidékügyi miniszter (a továbbiakban: illetékes miniszterek) közötti, a társaságok által a mogyoróhagymák

forgalmazásáról szóló, 1990. május 17-i rendelet (JORF 1990. június 2., 6557. o.) hatályon kívül helyezése iránti kérelmüket elutasító hallgatólagos határozat megsemmisítése iránt benyújtott kereset keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

A 70/458 irányelv

3 A zöldségvetőmag Közösségen belüli forgalmazására vonatkozó 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontja zöldségek felsorolását tartalmazza, amelyek között a mogyoróhagyma (allium ascalonicum) nem szerepel.

4 A 2. cikk (1) bekezdésének B), C) és D) pontja a zöldségvetőmagokon belül három csoportot különböztet meg: elit, minősített és standard vetőmagok.

5 A 70/458 irányelv 2. cikkének (1a) bekezdése értelmében:

„Az (1) bekezdés A) pontjában említett fajok listájának az ezen irányelv hatálya alá tartozó fajok megnevezésével és a keresztezésükből származó hibridekkel kapcsolatos, a tudományos, illetve műszaki ismeretek fejlődésének fényében végrehajtandó módosításait a 40. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően kell elfogadni."

6 A 70/458 irányelv 3. cikkének (1)–(3) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok előírják, hogy zöldségvetőmag nem [helyesen: csak akkor] minősíthető, hitelesíthető, illetve forgalmazható standard vetőmagként, amennyiben a fajta egy vagy több [helyesen: legalább egy] tagállamban nem hivatalosan elismert.

Minden tagállam összeállítja a területén minősítésre és forgalmazásra hatóságilag elismert standard vetőmagok egy vagy több jegyzékét. [...]

[...]

(3) A zöldségfajok közös fajtajegyzékét a 16. és a 17. cikk rendelkezéseivel összhangban a tagállamok nemzeti jegyzékei alapján állítják össze."

7 A 70/458 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy csak megkülönböztethető, állandó és kellően egynemű fajtát ismernek el. Az irányelv 5. cikke meghatározza azokat a feltételeket, amelyek alapján egy fajta megkülönböztethetőnek, állandónak és kellően egyneműnek minősül.

8 A 70/458 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése szerint „a tagállamok intézkednek a területükön elismert fajták fajtajegyzékének, illetve fajtafenntartó nemesítés szükségessége esetén az adott tagállamban ezért felelős személy, illetve személyek nevének közzétételéről."

9 A 70/458 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A fajta elfogadása iránti bármely kérelmet vagy annak visszavonását, a fajtajegyzékbe való felvételt, valamint a jegyzék bármely módosítását a tagállamok haladéktalanul közlik a többi tagállammal és a Bizottsággal."

10 A 11. cikk (2) bekezdése szerint a tagállamok valamennyi újonnan elismert fajta esetében megküldik a többi tagállamnak és a Bizottságnak az elismerési eljárás eredményeként megfigyelt fajtajellemzők rövid leírását. Kérésre közlik azon különleges jellemzők leírását is, amelyek lehetővé teszik a fajta megkülönböztetését más hasonló fajtáktól."

11 A 70/458 irányelv 12. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében a tagállamok előírják, hogy az elismert fajtákat a fajtafenntartásra vonatkozó elfogadott gyakorlat szerint kell fenntartani, és a fajtafenntartásnak mindenkor ellenőrizhetőnek kell lennie a fajtáért felelős személy vagy személyek által vezetett nyilvántartás alapján.

12 A 70/458 irányelv 13a. cikke szerint:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyes fajták elismerésekor megszüntetnek minden kétséget, amely a fajtaelismerést követően a megkülönböztethetőség vagy a megnevezés elbírálásával kapcsolatosan felmerül.

(2) Amennyiben egy fajta elismerését követően állapítják meg, hogy elismerése idején nem teljesültek az 5. cikk értelmében a megkülönböztethetőségre vonatkozó feltételek, az elismerést az irányelvnek megfelelő egyéb határozat vagy adott esetben visszavonás váltja fel.

Az említett egyéb határozat elfogadásával a fajta eredeti elismerésének időpontjától kezdődő hatállyal nem minősül az 5. cikk [...] értelmében a Közösségben ismert fajtának.

(3) Amennyiben egy fajta elismerését követően állapítják meg, hogy megnevezése a 9. cikk értelmében a fajta elismerésekor nem volt elfogadható, a fajtamegnevezést úgy módosítják, hogy megfeleljen ezen irányelvnek. A tagállamok engedélyezhetik a korábbi megnevezés ideiglenes használatát, kiegészítő megnevezésként. Azon részletes szabályokat, amelyek szerint a korábbi megnevezés kiegészítő megnevezésként használható, a 40. cikkben előírt eljárással összhangban lehet megállapítani.

13 A 70/458 irányelv 14. cikke szerint:

„(1) A tagállamok gondoskodnak a fajtaelismerés visszavonásáról :

a) amennyiben a vizsgálat alapján bebizonyosodik, hogy a fajta többé már nem megkülönböztethető, állandó vagy kellően egynemű;

b) ha a fajtáért felelős személy vagy személyek kérik, kivéve, ha a fajtafenntartás biztosított.

(2) A tagállamok visszavonhatják a fajtaelismerést,

a) ha az ezen irányelv értelmében elfogadott törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések nem teljesülnek;

b) ha az elismerés iránti kérelem benyújtása idején vagy vizsgálat közben hamis vagy félrevezető adatokat szolgáltattak a fajtaelismerés alapjául szolgáló tényekről."

14 A 70/458 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a fajtát töröljék a fajtajegyzékükből, ha a fajta elismerését visszavonták, vagy az elismerés érvényességi ideje lejárt.

15 Az irányelv 16. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 17. cikkben említett közzétételtől számított kéthónapos határidő lejártát követően az ezen irányelvvel vagy az ezen irányelvben kifejtetteknek megfelelő elvekkel összhangban elismert fajták vetőmagja nem áll semmiféle, a fajtával kapcsolatos forgalmazási korlátozás hatálya alatt.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően a 40. cikkben előírt eljárásnak megfelelően intézendő kérelmükre a tagállamok felhatalmazhatók arra, hogy nem megkülönböztethető, állandó és kellően egynemű fajta esetében területük egészén

vagy egy részén megtiltsák a vetőmagfajta forgalmazását. A kérelmet az elismerés évét követő harmadik naptári év végéig be kell nyújtani."

16 Az irányelv 17. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A Bizottság a tagállamok által szolgáltatott információk alapján és azok kézhezvételekor az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* a „Mezőgazdasági Növényfajok Közös Fajtajegyzéke" (a továbbiakban: közös fajtajegyzék) cím alatt közzéteszi egyrészről valamennyi olyan fajta felsorolását, amelynek vetőmagja a 16. cikk alapján, a kéthónapos határidő lejártát követően nem esik valamely, fajtára vonatkozó forgalmazási korlátozás hatálya alá, másrészről pedig a 10. cikk (1) bekezdésében előírt, a fajta fenntartásáért felelős személlyel vagy személyekkel kapcsolatos információkat. A közzétett hirdetmény megnevezi azt a tagállamot, amely megkapta a 16. cikk (2) bekezdése vagy a 18. cikk szerinti felhatalmazást. [...]"

17 A 70/458 irányelv 18. cikke szerint:

„Ha megállapítást nyer, hogy a közös fajtajegyzékbe felvett valamely fajta termesztése bármely tagállamban növény-egészségügyi szempontból káros lehet más fajták vagy fajok termesztésére, [...] az érintett tagállam kérelmére a 40. cikkben említett eljárással összhangban felhatalmazást kaphat arra, hogy megtiltsa a fajta vetőmagjának forgalmazását területének egészén vagy annak egy részén. Amennyiben fennáll a káros biológiai szervezetek elterjedésének közvetlen veszélye, az érintett tagállam a kérelem benyújtásakor is bevezetheti a tilalmat a 40. cikk szerinti eljárásban meghozott végleges döntés megszületéséig terjedő hatállyal."

18 Az irányelv 35. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a zöldségvetőmagok forgalmazásánál – legalább szúrópróbaszerűen – hatóságilag ellenőrizzék az irányelvben foglalt követelmények betartását."

19 A 70/458 irányelv 36. cikke értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a „minősített vetőmag" és a „standard vetőmag" fokozatú vetőmagot [helyesen: szúrópróbaszerűen] hivatalos szántóföldi utólagos fajtaellenőrzésnek vetik alá fajtaazonosságának és fajtatisztaságának szabványokkal való összehasonlítása érdekében.

20 A 70/458 irányelv 38. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) Ha a szántóföldi utólagos vizsgálatok során ismételten azt találják, hogy bármely fajta vetőmagja nem tesz kellően eleget a fajtaazonosságra és fajtatisztaságra megállapított követelményeknek, a tagállamok biztosítják, hogy a forgalmazó személyt részben vagy teljes egészében (adott esetben meghatározott időre) eltiltják az ilyen vetőmag forgalmazásától.

(2) Az (1) bekezdés alapján tett bármely intézkedést visszavonnak, amint kellő bizonyossággal megállapították, hogy a forgalmazásra szánt vetőmag a jövőben eleget tesz a fajtaazonosságra és fajtatisztaságra vonatkozó feltételeknek."

21 Végül a 70/458 irányelv 40. cikke alapján azokban az esetekben, amelyekre az e cikkben meghatározott eljárás vonatkozik, a Mezőgazdasági, Kertészeti és Erdészeti Vetőmagok és Növények Állandó Bizottsága az e cikkben megállapított rendelkezések szerint véleményt nyilvánít a Bizottságnak a meghozandó intézkedésekre vonatkozó tervezetéről.

A 92/33 irányelv

22 A 92/33 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében ez az irányelv a vetőmagokon kívüli zöldségszaporító és -ültetési anyagok Közösségen belüli forgalmazására alkalmazandó. Az 1. cikk (2) bekezdésének első albekezdése szerint a 2–20. cikk és a 24. cikk a II. mellékletben felsorolt nemzetségekre és fajokra, valamint ezek hibridjeire alkalmazandók. Ebben a mellékletben szerepel a mogyoróhagyma (allium ascalonicum).

23 Az irányelv 1. cikkének (3) bekezdése szerint a nemzetségek és fajok II. mellékletben szereplő jegyzékére vonatkozó módosításokat az irányelv 22. cikkében meghatározott eljárással összhangban fogadják el.

24 A 92/33 irányelv 9. cikkében foglaltak szerint:

„(1) A 2. cikk sérelme nélkül az olyan zöldségszaporító és -ültetési anyag, amely a II. mellékletben felsorolt nemzetségekbe vagy fajokba tartozik, és amely a 70/458/EGK irányelv hatálya alá tartozik, nem forgalmazható a Közösségen belül, kivéve, ha az a 70/458/EGK irányelv által elismert fajtához tartozik.

(2) A 2. cikk és e cikk (3) és (4) bekezdésének sérelme nélkül az olyan zöldségszaporító és -ültetési anyag, amely a II. mellékletben felsorolt nemzetségekbe vagy fajokba tartozik, de nem tartozik a 70/458/EGK irányelv hatálya alá, nem forgalmazható a Közösségen belül, kivéve, ha az legalább egy tagállamban a hivatalosan elismert fajtákhoz tartozik.

A 70/458/EGK irányelv 4. és 5. cikkében és 10. cikkének (3) bekezdésében meghatározott rendelkezések alkalmazandók az elismerés feltételeire.

Az említett irányelv 3. cikkének (2) és (4) bekezdése, továbbá 6., 7. és 8. cikke, 10. cikkének (1), (2) és (4) bekezdése, valamint a 11–15. cikke megfelelően alkalmazandó az elismerésre és a fenntartó nemesítésre vonatkozó eljárásokra és alaki követelményekre.

A nem hivatalos vizsgálatok eredményei, illetve a termesztés során összegyűjtött gyakorlati ismeretek minden esetben figyelembe vehetők.

(3) A tagállamok megtesznek minden szükséges lépést annak biztosítására, hogy a (2) bekezdésben említett nemzetségekbe vagy fajokba tartozó fajták hivatalos elismerése, amelyet 1993. január 1-je előtt a 70/458/EGK irányelvben meghatározott elvektől eltérő elvek alapján vagy azon tény alapján adtak meg, hogy a megjelölt dátum előtt az illető fajtából származó anyagot területükön forgalmazták, legkésőbb 1998. június 30-án lejár, amennyiben a kérdéses fajtákat ezen időpontban az (1) bekezdéssel összhangban nem ismerik el.

(4) A (2) és (3) bekezdésnek megfelelően hivatalosan elismert fajták bekerülnek a 70/458/EGK irányelv 17. cikkében említett [...] Közös Fajtajegyzékbe. A 16. cikk (2) és (3) bekezdése valamint a 17., 18. és 19. cikk megfelelően alkalmazandók.

A kérdéses kiadványban a (3) bekezdés alapján engedélyezett fajtákat külön hivatkozással jelölik meg."

25 A 92/33 irányelv 14. cikke értelmében:

„(1) Az ezen irányelv követelményeinek és feltételeinek megfelelő zöldségszaporító és -ültetési anyagok forgalmazása a szállító, a növényegészségügy, a termesztőközeg, illetve az ellenőrzési szabályok tekintetében nem állhat más korlátozás hatálya alatt, mint amelyeket ezen irányelvben határoztak meg.

(2) Azon zöldségszaporító és -ültetési anyagok forgalmazása, amelyek fajtái szerepelnek a Zöldségfajok Közös Fajtajegyzékében, a fajták tekintetében nem állhat más korlátozások hatálya alatt, mint amelyeket ezen irányelvben megállapítottak vagy említettek."

A nemzeti szabályozás

26 Az 1990. május 17-i rendelet 1. és 2. cikke szerint:

„1. cikk

Mogyoróhagyma néven kizárólag az Allium cepa L. var. ascalonicum dughagymás ivartalan szaporítású fajtáit lehet kiszállítani, értékesítési célból birtokolni, forgalomba hozni vagy értékesíteni [...].

2. cikk

A jelen rendelet a természetes állapotában fogyasztói célra szánt mogyoróhagymára (Allium cepa L. var. ascalonicum) vonatkozik, kivéve az egész levelű zöld mogyoróhagymát és a feldolgozási célú mogyoróhagymát.

A védőcsomagolást és a csomagolást követően a mogyoróhagymáknak meg kell felelniük a rendeletben foglalt rendelkezéseknek."

27 A Code de la consommation (fogyasztói törvény) L. 214-2. cikkéből következően az 1990. május 17-i rendelet rendelkezéseinek megsértése harmadrendű jogsértésként büntetendő.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

28 A mogyoróhagyma elnevezésű, ivartalanul szaporított (azaz közvetlenül dughagymás szaporítású) zöldségfajt, az ún. „hagyományos mogyoróhagymát" főként Franciaországban, különösen Bretagne-ban és a Loire völgyében termesztik.

29 A De Groot és a Bejo kifejlesztették az „ambition" és a „matador" elnevezésű fajtákat, amelyek termesztését a hagyományos mogyoróhagymákétól eltérő szaporítási mód jellemez. Ezeket a fajtákat ugyanis vetőmagról szaporítják (ivaros szaporítás), az újraültetés (dughagymák) lehetősége nélkül.

30 1993-ban az ambition és a matador fajtákat bejelentették a zöldségfajok holland fajtajegyzékébe (a továbbiakban: nemzeti fajtajegyzék) és vizsgálatoknak vetették alá, amelyek eredményét többek között az illetékes holland szervek által végzett összehasonlító vizsgálatok is megerősítették. A vizsgálatok eredménye alapján az illetékes holland hatóságok határozatával 1995. június 29-én mindkét fajta bekerült a nemzeti fajtajegyzékbe, mint az allium ascalonicum L. –mogyoróhagyma faj új fajtája.

31 A fajtajegyzékbe való felvételt követően a Holland Királyság az így módosított fajtajegyzéket közölte a Bizottsággal és a többi tagállammal, illetve megküldte a fajtajellemzőkre vonatkozó információkat.

32 1997. március 18-án a Bizottság közzétette a közös fajtajegyzék tizenkilencedik egységes kiadásának első kiegészítését, amely az Allium ascalonicum L. fajelnevezéshez felvette többek között az ambition és matador fajtákat (HL C 87. A, 1. o.). A közös fajtajegyzék huszadik (HL 1998. C 130. A, 1. o.), huszonegyedik (HL 1999. C 167. A, 1. o.), huszonkettedik (HL 2003. C 308. A, 5. o.) és huszonharmadik (HL 2004. C 260 A, 8. o.) egységes kiadása nem módosítja az ambition és a matador fajtákra vonatkozó adatokat.

33 A közös fajtajegyzékbe való felvétel óta az ambition és matador fajtájú mogyoróhagymákat a tagállamok többségében „mogyoróhagyma" elnevezéssel termesztették és forgalmazták.

34 A De Groot és a Bejo, amelyek elsősorban vetőmagról szaporított mogyoróhagymát hoztak végtermékként forgalomba, 1999 elejétől fő tevékenységüket különösen az ambition és matador fajtájú mogyoróhagyma-vetőmag forgalmazására irányították. Ennek keretében ezeknek a mogyoróhagyma-fajtáknak a vetőmagját Hollandiából

francia piacra is exportálták. Az 1990. május 17-i rendelet rendelkezéseire figyelemmel azonban a De Groot és a Bejo felfüggesztette a mogyoróhagyma-vetőmag Franciaországba történő kivitelét.

35 2000-ben a hagyományos mogyoróhagymát termesztő francia termelők kezdeményezésére a vetőmagról szaporított mogyoróhagyma forgalmazására vonatkozóan panaszt nyújtottak be a Bizottsághoz, amelyről ez a szerv még nem határozott. Az iratok tanúsága szerint ez a panasz arra irányul, hogy megengedhető volt-e 1997-ben az ambition és a matador fajtájú mogyoróhagyma-vetőmagok felvétele a közös fajtajegyzékbe.

36 Mint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból is kitűnik, a De Groot és a Bejo 2001 februárjában fellebbezést nyújtottak be a határozatot hozó illetékes minisztériumhoz az 1990. május 17-i rendelet hatályon kívül helyezése iránt, azon az alapon, hogy az akadályozza a társaságok termékeinek szabad forgalmazását Franciaországban. Ezzel egyidejűleg panaszt nyújtottak be a Bizottsághoz a rendelettel kapcsolatban, amelyben úgy vélték, hogy az ambition és matador fajtájú zöldségek szabadon forgalmazhatók a Közösségben, tekintettel arra, hogy azok szerepelnek a közös fajtajegyzékben. Erről a második panaszról a Bizottság még nem határozott.

37 A Conseil d'État jogi osztályának titkárságán 2001. június 8-án nyilvántartásba vett keresetével a De Groot és a Bejo az 1990. május 17-i rendelet hatályon kívül helyezése iránti kérelmet az illetékes miniszterek által (válasz nélkül hagyással) hallgatólagosan elutasító határozat megsemmisítését kérte. Az említett társaságok szerint a rendelet az EK 28. cikkbe és a 70/458 irányelvbe ütközik. Az eljárás keretében a Comité économique agricole régional fruits et légumes de la Région Bretagne (Bretagne Régió zöldség- és gyümölcstermesztéssel foglalkozó mezőgazdasági bizottsága, a továbbiakban: Cerafel) kérte, hogy az alapügy alperese oldalán beavatkozóként léphessen fel; ennek a kérelemnek az előzetes döntéshozatalra utaló határozat helyt adott.

38 A Conseil d'État, mivel úgy ítéli meg, hogy az 1990. május 17-i rendelet jogszerűségének megállapításához elengedhetetlen a 70/458 és a 92/33 irányelv értelmezése, az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell[-e] értelmezni a 70/458 és a 92/33 irányelv együttes rendelkezéseit, hogy a [...] közös fajtajegyzékbe kizárólag olyan mogyoróhagyma-fajtákat lehet felvenni, amelyek vetőmag nélkül, ivartalanul szaporíthatók, és ennek következtében jogszerűen felvehető[-e] az ambition és a matador fajta a közös fajtajegyzék mogyoróhagymáknak fenntartott rovatába [?]"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

39 Bevezetésként arra kell emlékeztetni, hogy az 1990. május 17-i rendelet eladási célra szánt, végterméknek minősülő mogyoróhagymára vonatkozik, míg a 70/458 és a 92/33 irányelv a szaporítóanyagok közösségi forgalmazására irányul. Az említett irányelvek ugyanis egyrészt a közös fajtajegyzékben elismert zöldségvetőmagok, másrészt fajtakorlátozás nélkül a közös fajtajegyzékbe felvett zöldségfajták szaporító- és ültetési anyagainak közösségi forgalmazására vonatkoznak.

40 Mindazonáltal ha nem is azonos a 70/458 és a 92/33 irányelv tárgya az alapügyben szereplő nemzeti szabályozásával, ebből még nem lehet arra következtetni, hogy az említett irányelvek eleve nem érintik az alapügyet, mivel az 1990. május 17-i rendelettől eltérően ezek nem a végtermékek forgalmazását és elnevezését szabályozzák.

41 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az 1990. május 17-i rendeletben megállapított, büntetőjogi szankcióval fenyegetett tilalomra tekintettel, miszerint mogyoróhagyma néven nem lehet a hagyományos mogyoróhagymán kívül más mogyoróhagymát forgalmazni, az ágazat gazdasági szereplőinek, azaz különösen a mezőgazdasági termelőknek és az értékesítési hálózat résztvevőinek nem fűződne érdekük a mogyoróhagyma-vetőmag behozatalához, ha a későbbiekben az abból kifejlődő terményt gyakorlatilag nem lehetne ugyanazon a néven forgalmazni.

42 Ezért a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatalra utalt kérdése lényegében arra irányul, hogy egyrészt megfelelt-e a 70/458 és a 92/33 irányelv rendelkezéseinek az ambition és a matador mogyoróhagyma-fajták zöldségvetőmagként történt felvétele a közös fajtajegyzékbe, másrészt az erre a kérdésre adott válasz függvényében ellentétes-e a közösségi joggal az olyan nemzeti szabályozás, mint az 1990. május 17-i rendelet, amely „mogyoróhagyma" néven csak az ivartalanul szaporított zöldségek forgalmazását engedélyezi Franciaországban, a vetőmagról szaporítottakét pedig nem.

43 Következésképpen elsőként a zöldségfajtáknak a közös fajtajegyzékbe vetőmagként történt felvételéről kell nyilatkozni, másodikként pedig azzal a kérdéssel, hogy a közösségi jogba ütközik-e az olyan nemzeti szabályozás, mint az 1990. május 17-i rendelet.

A mogyoróhagymavetőmag-fajták közös fajtajegyzékbe történt felvételéről

44 Emlékeztetni kell arra, hogy a mogyoróhagyma nem szerepel a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában. Következésképpen kizárólag ezen irányelv rendelkezései alapján nem jöhet számításba a mogyoróhagyma fajtáinak vetőmagként történt felvétele – mint ez az ambition és a matador fajták esetében történt – a közös fajtajegyzékbe.

45 Nem kétséges, hogy a mogyoróhagyma a vetőmagokon kívüli zöldségszaporító és -ültetési anyagok Közösségen belüli forgalmazására alkalmazandó 92/33 irányelv II. mellékletében szerepel. Ebből következően a „mogyoróhagyma" elnevezésű zöldség ambition és matador fajtáit ezen irányelv alapján nem lehet vetőmagfajtaként felvenni a közös fajtajegyzékbe.

46 Mindazonáltal, bár a mogyoróhagyma nem szerepel a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában, nem vitatott, hogy 1995. június 29-én az illetékes holland hatóságok az említett mogyoróhagyma-fajtákat, mint az allium ascalonicum faj új vetőmagfajtáit, felvették a nemzeti fajtajegyzékbe. A 70/458 irányelv 11. cikkének (2) bekezdésére hivatkozva az említett hatóságok közölték ezt a fajtajegyzéket a Bizottsággal, amely 1997. március 18-án közzétette a közös fajtajegyzék tizenkilencedik egységes kiadásának első kiegészítését. Ez a kiegészítés felvette többek között az ambition és matador fajtákat mint vetőmagokat az allium ascalonicum fajelnevezéshez.

47 Ebben az összefüggésben felvetődik a kérdés, hogy az ilyen felvétel ellentétes-e a 70/458 és a 92/33 irányelv együttes rendelkezéseivel.

48 A De Groot és a Bejo, valamint a holland kormány e tekintetben előadja, hogy a 70/458 és a 92/33 irányelv együttes rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy a vetőmagról szaporított mogyoróhagyma-fajtákat fel lehet venni a közös fajtajegyzékbe. Egyetlen jegyzék létrehozása ugyanis azt jelenti, hogy amikor egy fajta jegyzékbe való felvétele felmerül, akkor az ezekben az irányelvekben található mindkét felsorolást együttesen figyelembe kell venni.

49 A holland kormány többek között arra hivatkozik, hogy bár a 70/458 irányelv kifejezetten nem említi a mogyoróhagymát a zöldségfajok között, mivel azonban az irányelv rendelkezéseit a 92/33 irányelv rendelkezéseivel együtt kell figyelembe venni, ebből következően ezeket a vetőmagról szaporított növényfajtákat fel lehet venni a közös fajtajegyzékbe. Ezeknek az egymást kiegészítve értendő irányelveknek ugyanis az a célja, hogy a fajták szaporítási módjától függetlenül közös fajtajegyzéket hozzanak létre. Ezt az érvet támasztja alá az is, hogy a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában szereplő felsorolás nem kimerítő jellegű.

50 Az említett társaságok és a holland kormány érvei lényegében arra irányulnak, hogy egyetlen fajtajegyzék létrehozása jelentősen kihat a 70/458 és a 92/33 irányelvben megállapított fajtafelvételi rendszerre, és így a két irányelvben szereplő zöldségek felsorolása kiegészíti egymást. Ilyen feltételek mellett ahhoz, hogy a 70/458 irányelvet alkalmazni lehessen valamely olyan zöldségre, amelyik nem szerepel a 2. cikk (1) bekezdésének A) pontjában, elegendő az, ha az a 92/33 irányelv II. mellékletében szerepel.

51 Igaz, hogy csak egyetlen zöldségfajtajegyzék létezik, amely felsorolja azokat a fajtákat, amelyek vetőmagja a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában szereplő zöldségfajokhoz tartozik, és azokat a fajtákat is, amelyek zöldségszaporító vagy -ültetési anyagai a 92/33 irányelv II. mellékletének felsorolásában található nemzetségekhez és fajokhoz tartoznak.

52 Ebből a megállapításból mindazonáltal nem lehet arra következtetni, hogy ez a két felsorolás kiegészíti egymást, és hogy a zöldségfajtákat attól függetlenül fel lehet venni a közös fajtajegyzékbe, hogy szerepelnek-e a 70/458 vagy a 92/33 irányelvben található felsorolásban.

53 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy mind a 70/458, mind a 92/33 irányelv meghatározza saját alkalmazási körét. Mint az az irányelvek címéből is kitűnik, az első a zöldségvetőmagok Közösségen belüli forgalmazására vonatkozik, a második pedig a vetőmagokon kívüli zöldségszaporító és -ültetési anyagok Közösségen belüli forgalmazására. Ebből következően a 92/33 irányelv már a címe alapján is olyan gazdasági javakat érint, amelyek nem tartoznak a 70/458 irányelv alkalmazási körébe.

54 Végül meg kell jegyezni, hogy a 92/33 irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint a jogalkotó eltérő jogkövetkezményeket állapít meg az alapján, hogy valamely zöldség mind a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában, mind pedig a 92/33 irányelv II. mellékletében szerepel, vagy csak ez utóbbi felsorolásban.

55 A 92/33 irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében megállapított ezen különbségtétel azt bizonyítja, hogy a 92/33 irányelv II. mellékletében található felsorolásban szereplő zöldségfajtának a közös fajtajegyzékbe történő felvétele tekintetében a közösségi jogalkotó szándéka nem irányult arra, hogy ez utóbbi, valamint a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában található felsorolás alkalmazási körétől függetlenül kiegészítse egymást.

56 Végül meg kell állapítani, hogy a zöldségfajtáknak a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában szereplő felsorolása nem kimerítő jellegű, ezért az irányelv 2. cikkének (1a) bekezdésében megállapítja azt az eljárást, amellyel ez a felsorolás más zöldségekkel kibővíthető. Hasonló rendelkezés található a 92/33 irányelv 22. cikkében, amely az irányelv 1. cikkének (3) bekezdésére utal.

57 Ennélfogva az, hogy a jelen ítélet 55. pontjában említett két felsorolás tartalmának módosításáról mindkét irányelv külön rendelkezik, erőteljesen a De Groot és a Bejo, valamint a holland kormány azon érve ellen szól, miszerint az említett felsorolások egymást kiegészítő jellegűek.

58 Ezen túlmenően, mint az a 70/458 irányelv 40. cikkéből is következik, a Mezőgazdasági, Kertészeti és Erdészeti Vetőmagok és Növények Állandó Bizottsága, amelyik az irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában szereplő felsorolás bővítésekor véleményt nyilvánít, amelyhez ilyen célból többek között bármely tagállam képviselője fordulhat. Következésképpen valamennyi tagállam kezdeményezheti a felsorolás kibővítését.

59 E tekintetben azonban meg kell állapítani, hogy a felsoroláshoz fűzött minden későbbi módosítás ellenére a mogyoróhagyma soha nem került be az említett irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában felsorolt zöldségfajok közé, noha erre nyilvánvalóan lett volna lehetőség.

60 Ilyen feltételek mellett nem lehet a 70/458 irányelvben megállapított eljárás figyelmen kívül hagyásával olyan zöldségvetőmag-fajtát felvenni a közös fajtajegyzékbe, amely nem szerepel az irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában.

61 A De Groot és a Bejo e tekintetben arra hivatkoznak, hogy egyetlen tagállam sem tilthatja meg nemzeti szabályozása alapján a közös fajtajegyzékbe felvett valamely zöldségvetőmag-fajta forgalmazását úgy, hogy nem tartja be a vonatkozó közösségi szabályozásban az arra a célra meghatározott egyedi eljárást. Előterjesztésük szerint a közös fajtajegyzékbe történt felvételüktől fogva nem lehet a vetőmagfajtákat a Közösségen belül fajta szerinti forgalmazási korlátozás alá vetni.

62 A társaságok szerint továbbá a holland hatóságok közölték a többi tagállammal és a Bizottsággal az ambition és a matador fajta közös fajtajegyzékbe történt felvételét, és a felvételre vonatkozó bejegyzést tartalmazó közös fajtajegyzéket 1997. március 18-án közzétették az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában*. Ebből következően a Francia Köztársaság nem korlátozhatja, illetve tilthatja meg az említett fajtáknak a területén történő forgalmazását arra hivatkozással, hogy azokat szabálytalanul vették fel a közös fajtajegyzékbe, mivel 1995-ben, illetve 1997-ben nem kifogásolta felvételüket az e célból meghatározott eljárások szerint, jóllehet erre jogosult lett volna.

63 Meg kell jegyezni, hogy ez az érvelés téves feltevésen alapul. Az ugyanis csak akkor lenne helytálló, ha az adott zöldség, a mogyoróhagyma szerepelne a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában felsorolt zöldségfajok között. Kizárólag ebben az esetben kellene azt vizsgálni, hogy a közös fajtajegyzékbe történt felvétel megfelelt-e az irányelv rendelkezéseinek, illetve kellene ennek megfelelően dönteni az elismerés visszavonásáról.

64 Ilyen vizsgálatra azonban a jelen ügyben nem kell sort keríteni, mivel a mogyoróhagyma éppen hogy nem szerepel a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában említett zöldségfajok között, amelyekre az irányelv alkalmazandó. Ennélfogva a De Groot és a Bejo jelen ügyben előadott állításával szemben az irányelv 13a., 14 és 35–38. cikke alapján nem kifogásolható a mogyoróhagyma vetőmagként történt felvétele a közös fajtajegyzékbe.

65 A fenti megállapítások alapján a 70/458 és a 92/33 irányelv egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből nem lehet arra következtetni, hogy ugyan adott zöldség nem szerepel a 70/458 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének A) pontjában található felsorolásban, azt vetőmagként mégis fel lehet venni a közös fajtajegyzékbe azon oknál fogva, hogy az a 92/33 irányelv II. mellékletében szerepel.

66 Mivel a mogyoróhagyma nem szerepel a 70/458 irányelv alkalmazási körébe tartozó zöldségek felsorolásában, az ambition és a matador fajtáknak a közös fajtajegyzékbe mogyoróhagyma-vetőmagként történt azon felvétele, amelyet a Bizottság azután tett meg, hogy a Holland Királyság illetékes hatóságai megküldték számára a nemzeti fajtajegyzéket, nem felelt meg az említett irányelvnek.

Az EK 28. cikk értelmezéséről

67 Mivel az ambition és a matador mogyoróhagyma-fajták szabálytalanul kerültek zöldségvetőmagként felvételre a közös fajtajegyzékbe, a 70/458 irányelv nem alkalmazható a jelen ügyben, és így nem kell azt vizsgálni, hogy azzal ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint az 1990. május 17-i rendelet.

68 Ilyen feltételek mellett felmerül az a kérdés, hogy nem ütközik-e az 1990. május 17-i rendelet – amely mogyoróhagyma elnevezéssel csak hagyományos mogyoróhagymák forgalmazását engedi meg – a közösségi jog olyan más rendelkezéseibe, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság nem hivatkozott. A Bíróság ugyanis ahhoz, hogy hasznos választ adjon az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel hozzá forduló bíróságnak, olyan közösségi jogi normákat is figyelembe vehet, amelyekre a nemzeti bíró kérdésében nem hivatkozott (a C-271/01. sz. COPPI-ügyben 2004. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-1029. o.] 27. pontja és a C-60/03. sz., Wolff & Müller ügyben 2004. október 12-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-9553. o.] 24. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 Ebben az összefüggésben arra kell emlékeztetni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt a De Groot és a Bejo arra hivatkoztak, hogy az 1990. május 17-i rendelet az EK 28. cikkbe ütközik.

70 E tekintetben fel kell idézni, hogy az áruk szabad mozgása a tagállamok között az EK-Szerződés alapvető elve, amely abban fejeződik ki, hogy az EK 28. cikke szerint a tagállamok között tilos a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés.

71 A mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedések EK 28. cikk szerinti tilalma minden olyan tagállami szabályra kiterjed, amely közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy potenciálisan akadályozhatja a Közösségen belüli kereskedelmet (lásd különösen a C-192/01. sz., Bizottság kontra Dánia ügyben 2003. szeptember 23-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-9693. o.] 39. pontját és a C-41/02. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2004. december 2-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-11375. o.] 39. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

72 Meg kell állapítani, hogy az olyan tagállami szabály, mint amilyenről az alapügyben szó van, a Közösségen belüli kereskedelem akadályának minősül.

73 Az 1990. május 17-i rendelet, amely lényegében azt tartalmazza, hogy csak ivartalanul szaporított zöldséget lehet mogyoróhagyma néven Franciaországban forgalmazni, ugyanis megakadályozza azt, hogy a más tagállamokból származó mogyoróhagyma-vetőmagot és a belőle kifejlődő terményt ebben a tagállamban mogyoróhagyma néven forgalmazzák, és ez arra kényszeríti az ilyen vetőmagot, illetve terményt Franciaországban forgalmazni kívánó termelőket, hogy ezt más elnevezés alatt tegyék.

74 Ha pedig a termelőknek a fogyasztók számára ismeretlen vagy kevéssé megbecsült elnevezést kell használnia, ez megnehezítheti az érintett termékek forgalmazását, és következésképpen akadályozhatja a tagállamok közötti kereskedelmet (lásd e tekintetben a C-12/00. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2003. január 16-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-459. o.] 82. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

75 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Közösségen belüli kereskedelemnek a nemzeti rendelkezések különbözőségéből származó akadályozása elfogadható, amennyiben feltétlenül érvényesítendő követelmények – különösen a fogyasztóvédelem – teljesítéséhez szükséges, és az említett nemzeti rendelkezések arányosak a kitűzött céllal, és a cél nem érhető el más, a Közösségen belüli kereskedelmet kevésbé korlátozó intézkedéssel.

76 A Bíróság ebben az összefüggésben már kimondta, hogy a tagállamok jogszerűen biztosíthatják azt, hogy a fogyasztók megfelelő tájékoztatást kapjanak a kínált termékekről, és ezen információk alapján lehetőségük nyíljon a választásra. A tagállamok a fogyasztók védelme érdekében többek között arra kötelezhetik az érintetteket, hogy változtassák meg valamely élelmiszer elnevezését, ha az adott elnevezéssel megjelenő termék összetételét vagy előállítási módját tekintve annyira különbözik a Közösségen belül általában ezen a néven ismert áruktól, hogy nem lehet őket egy kategóriába sorolni. Ha azonban csak csekély mértékben térnek el egymástól, a megfelelő címkézésnek elegendőnek kell lennie a vevő, illetve fogyasztó szükséges információval való ellátására (a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 84–86. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

77 A jelen ügyben megállapítható, hogy a hagyományos és a vetőmagról szaporított mogyoróhagyma lényegében szaporítási módjában különbözik egymástól. Ettől a különbségtől eltekintve a két fajta mogyoróhagyma külső megjelenésében erősen hasonló. Ezért az 1990. május 17-i rendeletben kitűzött cél, azaz a fogyasztóvédelem, olyan megfelelő címkézéssel is elérhető, amelyből kiderül, hogy a vitatott mogyoróhagymákat vetőmagról, nem pedig ivartalanul szaporították.

78 Ebből következően megfelelő információt szolgáltat az olyan címkézés is, amely semleges és objektív módon tájékoztatja a fogyasztókat arról, hogy a De Groot és a Bejo által exportált mogyoróhagymák vetőmagról szaporított hagymák.

79 Ilyen feltételek mellett az EK 28. cikkre alapján nem igazolható az olyan szabályozás, mint amelyet az 1990. május 17-i rendelet állapít meg arra vonatkozóan, hogy „mogyoróhagyma" elnevezéssel kizárólag ivartalanul szaporított mogyoróhagymát lehet forgalmazni.

80 Mindezekből a megállapításokból az következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdésére a következő választ kell adni:

– ellentétes a 70/458 irányelvvel az ambition és a matador fajtának a közös fajtajegyzék mogyoróhagymáknak fenntartott rovatába vetőmagfajtaként történt felvétele;

– az EK 28. cikkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az 1990. május 17-i rendelet, amely „mogyoróhagyma" elnevezéssel kizárólag ivartalanul szaporított zöldségek forgalmazását engedélyezi, a vetőmagról szaporított, más tagállamban ugyanezen a néven termesztett és forgalmazott zöldségekét pedig nem.

A költségekről

81 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az 1988. június 13-i 88/380/EGK irányelvvel módosított, a zöldségvetőmag forgalmazásáról szóló, 1970. szeptember 29-i 70/458/EGK tanácsi irányelvvel ellentétes az ambition és a matador fajtának a közös fajtajegyzék mogyoróhagymáknak fenntartott rovatába vetőmagfajtaként történt felvétele.

Az EK 28. cikkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a mogyoróhagyma forgalmazására vonatkozó 1990. május 17-i rendelet, amely „mogyoróhagyma" elnevezéssel kizárólag ivartalanul szaporított zöldségek forgalmazását engedélyezi, a vetőmagról szaporított, más tagállamban ugyanezen a néven termesztett és forgalmazott zöldségekét pedig nem.

Aláírások